

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
**«Криміналістичні засоби і методи
розслідування кримінальних правопорушень»**

Кафедра криміналістики та судової медицини

Статус дисципліни – вибіркова
Рівень вищої освіти – другий
Ступінь вищої освіти – магістр
Форми здобуття вищої освіти – заочна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – залік

Науково-педагогічний працівник (-ки)	Юлія Черноус – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, доктор юридичних наук, професор Вадим Пясковський – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, професор Анна Мировська – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент Юлія Комаринська - професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент Поліна Антонюк – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент Іван Курилін – доцент кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент
Профайл викладача (-ів)	https://www.naiiu.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-kriminalistiki-ta-sudovoyi-medicini/zagalni-vidomosti/sklad-kafedri.html
Контактний телефон	вн. 11–13
E-mail:	k009@naiiu.kiev.ua
Розклад навчальних занять	Відповідно до графіка освітнього процесу
Консультації	<u>Очні:</u> щодня з 14.00 до 16.30 год. відповідно до графіка чергувань <u>On-line:</u> електронна пошта k009@naiiu.kiev.ua пн-пт з 9:00 до 16:00
Сторінка дистанційного курсу	https://dn.naiiu.kiev.ua/login/index.php

Стислий опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни є засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних положень, набуття навичок та формування умінь щодо проведення слідчих (розшукових) дій та призначення судових експертиз в процесі здійснення професійної діяльності з розслідування кримінальних правопорушень.

Тривалість

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	кcf	д/б	кcf
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки			
	1-й			2-й
	Семестр			
	2-й			3-й
Загальна кількість годин – 60	Лекції			
	2 год.			-
	Семінарські			
	2 год.			-
	Практичні			
	26 год.			14 год.
	Самостійна робота			
	30 год.			14 год.
Вид контролю				
залік				

Форми та методи навчання. Практичні заняття проводяться двома науково-педагогічними працівниками, оскільки, з врахуванням специфіки відпрацювання ситуаційних завдань з використанням можливостей навчально-тренувальних полігонів та робочих місць з інсценованою слідовою картиною кримінальних правопорушень, навчальна група завчасно поділяється на дві підгрупи.

Методи навчання:

- **Словесні**

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від умінь викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять,

розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Практичні методи:** вправи, складання процесуальних документів. Проведення слідчих (розшукових) дій. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а слугують лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

- **Рольова гра:**

пояснення фабули (змісту й умов гри);

підготовка дійових осіб для виконання своїх ролей;

підготовка учнів-експертів, ведучого.

Система поточного контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Система підсумкового контролю. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичні питання.

Пререквізити: «Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального законодавства», «Актуальні проблеми поліцейської діяльності», «Управління в правоохоронних органах».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна

Інтегральна компетентність:

– Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

– ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

– ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

– ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

– ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
- СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
- СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.
- СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики її застосування.

Програмні результати навчання:

- РН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.
- РН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
- РН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.
- РН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- закономірності об'єктивної дійсності, що вивчаються криміналістикою;
- закономірності механізму вчинення кримінальних правопорушень та причинно-наслідкових зв'язків, що виникають у зв'язку з цим;
- поняття, сутність та класифікацію методів криміналістики, критерії допустимості спеціальних методів криміналістики в кримінальному судочинстві;
- поняття криміналістичної ідентифікації, її значення у слідчій, експертній і судовій діяльності, наукові засади криміналістичної ідентифікації;
- види та форми криміналістичної ідентифікації, об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації;
- поняття, сутність і наукові засади криміналістичної діагностики;
- поняття криміналістичної тактики, її систему та завдання, взаємозв'язок криміналістичної тактики з криміналістичною технікою і методикою;
- тактичні особливості проведення вербальних, нонвербальних та змішаних слідчих (розшукових) дій;
- поняття, сутність і завдання криміналістичної методики, принципи та джерела криміналістичної методики;
- структуру видової методики розслідування кримінальних правопорушень;

– поняття, сутність та елементи криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень;

– особливості розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.

вміти:

– застосовувати криміналістичне мислення при отриманні початкової інформації про кримінальне правопорушення;

– застосовувати криміналістичне мислення при отриманні початкової інформації про кримінальне правопорушення;

– правильно застосовувати криміналістичні засоби та методи з урахуванням слідчої ситуації на певному етапі розслідування, не порушуючи законних прав та свобод учасників процесу;

– тактично правильно отримувати криміналістично значущу інформацію з різних джерел;

– тактично грамотно організовувати та проводити вербальні та нонвербальні слідчі (розшукові) дії;

– керуючись рекомендаціями криміналістичної методики, ефективно планувати та проводити розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, застосовуючи сучасні криміналістичні засоби та методи.

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Вчення про методи криміналістики	<i>Семінарське заняття</i> 1. Криміналістика – самостійна юридична наука. Подвійний предмет криміналістики. 2. Закономірності об'єктивної дійсності, що вивчає криміналістика. 3. Система методів криміналістики. Класифікація методів криміналістики.	<i>Теми рефератів:</i> 1. Тенденції розвитку криміналістичної науки. 2. Сучасний стан та перспективи розвитку криміналістичних засобів та методів розслідування кримінальних правопорушень. <i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.
Тема 2. Криміналістична ідентифікація та групофікація як окремі методи криміналістики	<i>Практичне заняття</i> 1. Сутність та поняття криміналістичної ідентифікації як самостійного методу криміналістики. 2. Об'єкти криміналістичної ідентифікації. Види криміналістичної ідентифікації. 3. Стадії процесу криміналістичної ідентифікації. 4. Криміналістична групофікація як стадія процесу ідентифікації та як самостійний метод криміналістики.	<i>Теми рефератів:</i> 1. Актуальні проблеми ідентифікаційних досліджень <i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.

<p>Тема 3. Засоби криміналістичної тактики</p>	<p><i>Лекційне заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Криміналістична тактика як структурний елемент криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень. 2. Завдання, джерела та засоби криміналістичної тактики. 3. Організаційно-тактичні особливості слідчих (розшукових) дій. <p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет, система і завдання криміналістичної тактики. 2. Джерела криміналістичної тактики. 3. Класифікація слідчих (розшукових) дій. Завдання слідчих (розшукових) дій. 4. Структура слідчих (розшукових) дій як засобів криміналістичної тактики. 	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості криміналістичного забезпечення розслідування в умовах воєнного стану. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.</p>
<p>Тема 4. Тактика проведення нонвербальних слідчих (розшукових) дій</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, сутність та види слідчого огляду. Завдання слідчого огляду. 2. Підготовка до огляду. Учасники огляду. Етапи огляду. 3. Тактичні прийоми огляду місця події. 4. Використання науково-технічних засобів при огляді. Фіксація результатів огляду. Додатки до протоколу огляду: плани, схеми, фотознімки, зліпки слідів. 5. Тактичні особливості огляду трупа. Ексгумація трупа та огляд, пов'язаний з ексгумацією. 6. Поняття та сутність освідування. Тактичні рекомендації щодо проведення освідування. 7. Поняття, сутність та види обшуку. Правові та фактичні підстави проведення обшуку. 8. Підготовка до обшуку. Технічні засоби пошуку. Особливості тактики обшуку в приміщенні і на місцевості. Особистий обшук. 9. Фіксація ходу та результатів обшуку. Оцінка та використання результатів обшуку в розслідуванні кримінальних правопорушень. 	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тактичні та організаційні особливості огляду місця події в умовах воєнного стану. 2. Обшук як спосіб збирання доказів. 3. Особливості проведення обшуку житла. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.</p>
<p>Тема 5. Тактика проведення вербальних слідчих (розшукових) дій</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, значення та види допиту. Предмет допиту. 2. Підготовка до допиту. 3. Стадії робочого етапу допиту. 4. Тактика допиту в конфліктних слідчих ситуаціях. 5. Фіксація ходу та результатів допиту. Технічні засоби фіксації. 6. Поняття, сутність та види пред'явлення для впізнання. 7. Підготовка до пред'явлення для впізнання. 8. Особливості організації робочого етапу окремих видів пред'явлення для впізнання. 	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тактичні та психологічні засади допиту, їх співвідношення. 2. Тактико-криміналістичні засади допиту неповнолітньої особи. 3. Пред'явлення для впізнання та його роль в розслідуванні кримінальних правопорушень. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p>

	9. Заключний етап проведення пред'явлення для впізнання.	За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.
Тема 6. Тактика проведення змішаних слідчих (розшукових) дій	<i>Практичне заняття</i> 1. Поняття, завдання та види слідчого експерименту. 2. Етапи та тактичні особливості проведення слідчого експерименту. 3. Фіксація ходу та результатів слідчого експерименту. 4. Поняття, сутність та форми використання спеціальних знань. 5. Призначення судових експертиз.	<i>Теми рефератів:</i> 1. Організаційно-тактичні особливості слідчого експерименту. 2. Проблемні питання використання спеціальних знань під час розслідування. 3. Зміст та роль висновку експерта у кримінальному судочинстві. <i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.
Тема 7. Криміналістична методика та її значення в розслідуванні кримінальних правопорушень	<i>Практичне заняття</i> 1. Поняття, сутність і завдання криміналістичної методики. Принципи та джерела криміналістичної методики. 2. Структура криміналістичної методики. Загальні положення методики. Структура та види окремих методик розслідування кримінальних правопорушень. Етапи розслідування. 3. Поняття, сутність та елементи криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень.	<i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.

Основні інформаційні джерела

1. Криміналістика : навч. посіб. / Р.І. Благута, Р.І. Сибірина, В.М. Бараняк та ін.; за заг. ред. Є.В. Пряхіна. Львів : ЛьвівДУВС, 2010. 539 с.

2. Криміналістика : підручник / В.В. Пясковський, Ю.М. Чорноус, А.В. Самодін та ін.; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Право, 2020. 752 с.

3. Криміналістика. Академічний курс : підручник / Т.В. Варфоломеєв, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров, С.В. Гончаренко, В.О. Попелюшко. Київ : ЮрІнком Інтер, 2011. 495 с.

4. Криміналістика: навч. посіб. в двох частинах. Частина II: Криміналістична тактика. Методика розслідування / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського». 2017. 474 с.

5. Криміналістика: питання і відповіді : навч. посіб. / А.В. Кофанов, О.Л. Кобилянський, Я.В. Кузьмічов, Ж.В. Удовенко, С.В. Хільченко; МОН України, НАВС. Київ : ЦУЛ, 2011. 276 с.

6. Криміналістика: підручник / В.В. Пясковський, В.К. Весельський, А.В. Іщенко та ін. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 704 с.

7. Криміналістика: підручник / К.О. Чаплинський, О.В. Лускатов, І.В. Пиріг та ін. 2-е вид, перероб. і допов. Дніпро : Дніпроп. держ. унт внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.

8. Криміналістика: підручник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, О.О. Подобний, В.В. Тіщенко та ін. / за ред. В.В. Тіщенка. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 556 с.

9. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 2 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 328 с.

10. Криміналістична тактика : навч. посіб. / за ред. М.А. Погорецького, Д.Б. Сергєєвої. Київ : Алерта, 2016. 244 с.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

Інструменти. Використання інструментів, що входять до переліку криміналістичної техніки обирається викладачем, виходячи з теми навчальної дисципліни.

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони.

Програмне забезпечення. Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Політика щодо академічної доброчесності: <https://www.naiu.kiev.ua/dobrochesnist/>.

Політика щодо відвідування здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Оцінювання результатів навчання

Накопичення балів з тем за усі види робіт						Підсумко вий контроль	Підсумкова кількість балів	
<i>max 60%</i>						<i>max 40%</i>	<i>max 100%</i>	
1 семестр						Самостійна робота		Залік
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	5		40
5	5	5	5	5	5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри криміналістики та судової медицини протокол від 05 вересня 2024 року № 2

Т.в.о. завідувача кафедри
криміналістики та судової медицини

Богдан БИСТРИЦЬКИЙ